

लघुवित्तविद् विष्ट प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा नियुक्त

सेन्टर फर माइक्रोफाइनेन्सको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा लघुवित्तविद् गणेश सिंह विष्ट नियुक्त हुनुभएको छ । बैतडी जिल्लामा जन्म भई हाल काठमाडौं निवासी ४८ वर्षीय श्री विष्ट सेन्टर फर माइक्रोफाइनेन्सको सञ्चालक समितिको निर्णय अनुसार उक्त पदमा नियुक्त हुनुभएको हो ।

२०७७ पुष १ गतेदेखि उहाँले

उक्त पदको जिम्मेवारी ग्रहण गर्नुभएको हो । उहाँ यस अघि Luthran World Relief (LWR) मा कार्यरत हुनुहुन्थ्यो । उहाँले

लघुवित्त क्षेत्रका अनुभवी व्यक्तित्वका रूपमा परिचित गणेश सिंह विष्ट विगत २१ वर्षभन्दा लामो समयदेखि यस क्षेत्रमा संलग्न हुनुहुन्छ । उहाँले वाणिज्यशास्त्रमा स्नातकोत्तर डिग्री हासिल गर्नुभएको छ । उहाँ PMD Pro Certified हुनुहुन्छ । Portland State University, School of Business Administration, USA बाट उहाँले सन् २०१६ मा Entrepreneurial Leaders Program (ELP) को प्रमाणपत्र समेत हासिल गर्नुभएको छ । नेतृत्व विकास, स्थलगत क्षमता अभिवृद्धि, वित्तीय समावेशीता, जीविकोपार्जन, बजार प्रणाली विकास, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र अध्ययन अनुसन्धान, ज्ञान व्यवस्थापनजस्ता क्षेत्रहरूमा उहाँले व्यावसायिक अनुभव हासिल गर्नुभएको छ ।

वित्तीय समावेशीकरण सल्लाहकारसमेत भएर काम गर्नुभएको थियो ।

Mercy Corps लगायतका धेरैवटा राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय संस्थामा रहेर काम गरिसक्नुभएको छ । Mercy Corps मा रहँदा उहाँले इराकमा

उहाँले सन् २००५देखि २०११ सम्म सीएमएफमै रहेर पनि सेवा गरिसक्नुभएको छ ।

सीएमएफ नेपालको २० औं वार्षिक साधारण सभा सम्पन्न

सेन्टर फर माइक्रोफाइनेन्सको २० औं वार्षिक साधारण सभा २०७७ पुस २७ गते एक विशेष समारोहविच सम्पन्न भयो । सभाको आरम्भमा सीएमएफका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री गणेश सिंह विष्टले सञ्चालक समितिका पदाधिकारी, साधारण सदस्यलगायतका उपस्थित महानुभावहरूमा स्वागत अभिवादन प्रकट गर्दै सीएमएफका अध्यक्ष डा. रेवत बहादुर कार्कीलाई सभा सञ्चालनका लागि अनुरोध गर्नुभयो । त्यसपछि संस्थाका अध्यक्ष डा. कार्कीले सो सभाको सभापतित्व ग्रहण गर्दै आर्थिक वर्ष २०७६ । ७७ को वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभएको थियो ।

प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै अध्यक्ष डा. कार्कीले अघिल्लो आर्थिक वर्षको वित्तीय विवरण अनुसार नोक्सानीको अवस्थामा रहेको संस्थालाई आर्थिक

वर्ष २०७६ । ७७ को अन्त्यमा नाफाको अवस्थामा पुर्‍याउन संस्थाको विद्यमान समिति सफल रहेको बताउनुभयो । कोभिड महामारीजस्तो समस्या सामना गरेर संस्थालाई घाटाको अवस्थाबाट उकास्न निकै मेहनतका साथै आपतकालीन व्यवस्थापन गर्नुपरेको उहाँले उल्लेख गर्नुभयो ।

सो समारोहमा सीएमएफ नेपालका वरिष्ठ सल्लाहकार एवं पूर्व गभर्नर श्री गणेश बहादुर थापाले सीएमएफ नेपालद्वारा प्रकाशन गरिएको सीएमएफ समाचार बुलेटिनको पहिलो अङ्कको विमोचन गर्नुभयो । सो समारोहमा लघुवित्तविद् श्री कृष्ण प्रधानले कोभिडका कारण लघुवित्त क्षेत्रले भोग्नुपरेका विभिन्न चुनौतीका विषयमा चर्चा गर्नुभयो । लक्ष्मी लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.का प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री

प्रकाशराज शर्माले लघुवित्त क्षेत्र कोभिडले थलिएको विद्यमान परिस्थितिमा नियामक निकायका निर्देशनहरू अलि बढी नै कसिलो हुनपुगेको बताउनुभयो ।

सो समारोहमा सीएमएफ नेपालका उपाध्यक्ष श्री पीताम्बर आचार्य, सञ्चालकहरू श्री रामचन्द्र जोशी, श्री सरस्वती श्रेष्ठ, श्री अम्बिका प्रधान, श्री जलनकुमार शर्मा तथा श्री जनार्दनदेव पन्तका साथै लघुवित्त क्षेत्रमा संलग्न विभिन्न व्यक्तित्वहरूको उपस्थिति थियो ।

उक्त समारोहमा सीएमएफ नेपालका प्रोग्राम म्यानेजर श्री जदगदीशबाबु तिवारीले स्वगत मन्तव्य प्रकट गर्नुभएको थियो भने कार्यक्रमको सञ्चालन प्रमुख कार्यकारी अधिकृत श्री गणेश सिंह विष्टले गर्नुभएको थियो ।

प्रमुख सल्लाहकार
डा. रेवत बहादुर कार्की

सल्लाहकार
गणेश सिंह विष्ट

सम्पादक/ संयोजक
गोकुल चन्द्र अधिकारी

सह सम्पादक
मेनका भट्टराई
रामनाथ भण्डारी

कम्प्युटर सेटिङ/ डिजाइन
शाश्वत अधिकारी

प्रकाशक
सेन्टर फर माइक्रोफाइनान्स

भृकुटीचोक, सरस्वतीनगर
काठमाडौं महानगरपालिका ६
फोन : ९७७-०१-४८११०३०

E-mail : cmf@cmfnepal.org

Website: www.cmfnepal.org

सङ्क्रमणसम्बन्धी अध्ययनमा सीएमएफ

मानव समुदायमा बेलाबेला विभिन्न किसिमका प्रकोपहरू आउने गर्छन् । त्यस्ता विपत्तिहरूबाट पर्नगएको प्रभावसम्बन्धी जानकारीका लागि विभिन्न अध्ययनहरू गर्ने गरिन्छ । सामान्यतः यस प्रकारका अध्ययनहरू प्रकोप किनार लागिसकेपछि गर्ने गरिन्छ । तर प्रकोप वा सङ्कट कायमै रहेको अवस्थामा समस्यालाई व्यवस्थापन गर्न र सम्बन्धित क्षेत्रलाई थप क्षति हुनबाट जोगाउन चालिनुपर्ने कदमका बारेमा विश्लेषण र सुझावसहितको अध्ययन प्रतिवेदन तयार गर्ने कामचाहिँ हामीकहाँ कमै मात्रामा हुने गर्छ । लघुवित्त क्षेत्रको अनुसन्धानमूलक संस्था सेन्टर फर माइक्रोफाइनान्सद्वारा हालै गरिएको **लघुवित्त क्षेत्रमा कोभिड महामारीको प्रभाव** सम्बन्धी अध्ययनलाई यसरी कमै मात्रामा गर्ने गरिएको अध्ययन, अनुसन्धानमध्येकै एक मान्न सकिन्छ । यद्यपि वित्तीय क्षेत्रको नियामक निकायको रूपमा रहेको नेपाल राष्ट्र बैंकले सङ्कटकै समयमा बैंकिङ क्षेत्रलगायत समग्र अर्थतन्त्रमा कोभिडका असरबारे गरेको अध्ययन पनि प्रस्तुत प्रसङ्गमा समसामयिक कदम हो ।

यसप्रकार कोभिडका असर सम्बन्धमा केही अध्ययन कार्य सम्पन्न भए पनि सेन्टर फर माइक्रोफाइनान्सले २०७७ असोजमा सार्वजनिक गरेको यो अध्ययन प्रतिवेदन नै नेपालमा लघुवित्त क्षेत्रमा कोभिडले पुर्याएको असर सम्बन्धमा हालसम्म गरिएको एक मात्र विस्तृत र गहन अध्ययन हो भन्नु अत्युक्ति हुँदैन । यो अध्ययन प्रतिवेदनबाट लघुवित्तकर्मी, सरकार र नियामक निकायलाई सङ्कट व्यवस्थापन गर्न महत्वपूर्ण सुझाव प्राप्त हुनपुगेको छ । अतः सीएमएफको उक्त अध्ययनलाई सान्दर्भिक कदम भन्नैपर्ने हुन्छ । सो अध्ययन प्रतिवेदनका कतिपय सुझावहरूलाई नियामक निकायले नीतिगत निर्णयका लागि आधार बनाउनु अनि धेरैवटा लघुवित्त संस्थाले त्यसमा उल्लेखित सुझाव र विश्लेषणको आधारमा आन्तरिक समस्यालाई व्यवस्थापन गरेर सङ्कटबाट जोगिन प्रयत्न गर्नुले पनि यो कुरालाई राम्रोसँग पुष्टि गरेको छ ।

कोभिड १९को विश्वव्यापी सङ्क्रमण र त्यसबाट जोगिन अपनाइएको लकडाउनका कारण सम्पूर्ण जनजीवन ठप्प हुन पुगेपछि अन्य क्षेत्रमा

जस्तै लघुवित्त बैंकिङमा पनि यसको प्रतिकूल प्रभाव पर्न गयो । कर्जा प्रवाह, बचत सङ्कलन, केन्द्र बैठक सञ्चालन, नियमित अनुगमन आदिजस्ता कार्यहरू पुरै अवरुद्ध हुनपुग्यो । सम्भावित सङ्क्रमणबाट जोगिन एक व्यक्ति अर्को व्यक्तिसँग टाढिएर रहनुपर्ने बाध्यतात्मक अवस्थामा पचासौँ सदस्यहरू एक ठाउँमा भेला भई आपसी छलफल गर्दै केन्द्र बैठकको माध्यमबाटै वित्तीय सेवा प्रदान गर्नुपर्ने पद्धतिको लघुवित्त बैंकिङ अन्य प्रकृतिका बैंकिङ व्यवसायभन्दा बढी प्रभावित हुन पुग्न स्वभाविकै हो । आफूले गरिआएको इलम व्यवसाय ठप्प भएर नियमित आम्दानी नै हुन नपाएपछि कतिपय ऋणी सदस्यहरू किस्ता बुझाउन पनि नसक्ने अवस्थामा पुगे । यस परिस्थितिबाट वित्तीय संस्थाहरूमा खराब कर्जाको अंश वृद्धि भई कर्जा नोक्सानी व्यवस्थालगायतका शीर्षकमा खर्च बढ्दै जाँदा वित्तीय संस्थाका परिसूचकहरू नकारात्मक बन्दै जाने अवस्था उत्पन्न भयो । यसरी कोभिड महामारीका कारण लघुवित्त क्षेत्र अझ नराम्रोसँग थलिदै जाने सम्भावना कायमै रहेको अवस्थामा समस्यालाई व्यवस्थापन गर्ने उपायको खोजी गर्दै यस विषयमा गरिएको उक्त अनुसन्धानमय कर्मलाई सम्बन्धित क्षेत्रले अत्यन्तै समसामयिक प्रयत्न भनी प्रशंसा गरेको देखिन्छ ।

केही लघुवित्त संस्थाले भने आफ्नो संस्था कोभिडका कारण केकति प्रभावित भयो भन्ने जस्ता विषयमा केन्द्रित भएर अध्ययन गरेको पइन्छ । लघुवित्त संस्थाहरू स्वयंले आफ्ना लागि गरेका त्यस्ता अध्ययनहरू मूलतः उनीहरूको आन्तरिक प्रयोजनका लागि गरिएका कारण त्यस्ता प्रतिवेदनहरू सार्वजनिक हुँदैनन् । यद्यपि त्यस्ता अध्ययनबाट प्राप्त कतिपय निष्कर्ष, र महत्वपूर्ण सुझावहरू नेपालको लघुवित्त क्षेत्रको समग्र हितका लागि आवश्यक हुनसक्ने देखिन्छ ।

अहिले कोभिड धेरै हदसम्म न्यून भई लघुवित्तको सेवा सामान्य अवस्थामा आउदैगरेको भए पनि निकट भविष्यमा यसको दोस्रो लहर आउन सक्ने र निषेधाज्ञाजस्ता गतिविधि दोहोरिन सक्ने सम्भावना कायमै रहेकाले नेपालको लघुवित्त क्षेत्र यस सम्बन्धी सम्भावित समस्याबाट मुक्त भैसकेको देखिँदैन । अतः यसतर्फ अझै पनि उच्च सजगता आवश्यक छ । अतः आगामी दिनमा सीएमएफजस्ता गरिमामय संस्थाहरूबाट यस विषयमा अझ विस्तृत र गहन विश्लेषणसहितको अध्ययन अनुसन्धान हुँदै जानुपर्ने देखिन्छ । - **गोकुल चन्द्र अधिकारी**

मेहनतको उज्यालो

धरान, सुनसरी निवासी कल्पना

लिम्बु सफल व्यवसायीको रूपमा चिनिन्छन् । रोजगारीका लागि विदेशी गइरहनु पढैन, मेहनत गर्न सके व्यावसायिक अवसरहरु यही नेपालमै छन् भन्ने कुराको उनी ज्वलन्त उदाहरण बनेकी छन् ।

वि.स. २०३४ साल पौष १९ गते बुबा ललितबहादुर लिम्बु र आमा पवित्रा लिम्बुको पहिलो सन्तानको रूपमा जन्मेकी कल्पनाले माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा त्यहीँको शारदा माध्यमिक विद्यालयबाट पुरा गरिन् । सानै उमेरमा उनको बुबाको निधन भएको र पहिलो सन्तान भएको नाताले पनि घरायसी कामलगायत खेतीपातीको काममा पनि आमालाई साथ सहयोग गर्नु पर्ने बाध्यता उनलाई आइपुग्यो । उनी सानै उमेरदेखि कृषि पेशासँग नजिक भइन् । अबै भनौं उनी प्रकृतिप्रेमी भइन् । जसका कारण उनले आफूलाई जागीरे बनाउनेभन्दा पनि उद्यमी बनाउने सोच बनाएकी थिईन् ।

वि.स. २०६१ सालमा पाँचथर निवासी विवश जवेगुसँग उनको विवाह भयो । उनका श्रीमान धरानमा कम्प्यूटर टेक्नीसीयनको काम गर्थे । एकजनाको कमाईबाट परिवारको आवश्यकता पुरा गर्न र बालबच्चाको उचित शिक्षा दीक्षा सहज थिएन । बाल्यकालदेखिको उद्यमी बन्ने सपना उनीभित्र जीवितै थियो । त्यही सपनालाई साकार तुल्याउन आफूसँग भएको केही रकम

र आफ्ना-आफन्तसँग सरसापट गरी रु. १० हजारमा उनले नर्सरी व्यवसाय (फूलका विरुवा उत्पादन तथा विक्री) सुरु गरिन् ।

व्यवसायले राम्रै सम्भावना देखायो । व्यवसाय बढाउन उनलाई पैसाको खाँचो पर्‍यो । पैसाको समस्याको विषयमा उनले आफ्नी साथी सुशीलालाई बताईन् । सुशीलाले नेरुडेको लघुवित्त कार्यक्रममा सहभागी हुन सुझाईन् । सुशीला पहिलेदेखि नै नेरुडेको समूहमा आबद्ध भई बचत तथा कर्जाको कारोबार गरिरहेकी थिइन् । उनकै प्रेरणाबाट २०६७ कार्तिक १० गते कल्पना नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट संचालित समूहमा समूह सदस्यका रूपमा प्रवेश गरिन् र पहिलो पटक २० हजार रूपैया कर्जा लिई नर्सरी व्यवसायमा लगानी गरिन् । उनलाई यो रकमले व्यवसाय बढाउन राम्रो साथ दियो । समूहमा सदस्य बनेको वर्ष जति विट्टै जान्थ्यो उनले लिनेगरेको कर्जाको रकम पनि उतिउति बढाउँदै गइन् । व्यवसायप्रतिको उनको लगाव र मेहनतलाई हेरेर नेरुडे लघुवित्त संस्थाका कर्मचारीहरु पनि उनलाई थप कर्जा लिनको लागि प्रोत्साहन नै गर्न थाले ।

व्यवसायबाट राम्रो आम्दानी हुनथाल्यो । सोही व्यवसायको आम्दानीबाट उनले गाउँघरमा लिएको व्यक्तिगत ऋण तिर्दै गईन् । नर्सरी व्यवसायबाट भएको आम्दानी तथा श्रीमानको साथ सहयोगले उनले १५ धुर जग्गासमेत खरिद

गरिन् । व्यवसायलाई अबै विस्तार गर्ने सोच राखी उनले सोही जग्गामा नर्सरी व्यवसाय विस्तार गरिन् । हाल उनले नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट ११ औं वर्षको लघुउद्यम कर्जा वापत रु.३ लाख कर्जा लिई सोही व्यवसायमा लगानी गरी सफल उद्यमी बनेकी छन् ।

कामप्रतिको लगनशीलताले मानिसलाई सफलताको शिखरमा पुऱ्याउँदछ भन्नेभै रु.६५ हजारले शुरु गरेको व्यवसायबाट हाल उनले वार्षिक ३०-३५ लाखसम्म आम्दानी गर्ने गरेकी छन् । १९ जनालाई प्रत्यक्ष रोजगारी दिएकी छन् । उनका नर्सरीका उत्पादनहरु नेपालमा मात्र हैन विदेशसम्म जाने गरेका छन् ।

आफ्नो आर्थिक स्तरलाई माथि उठाउँदै उद्यमी बनेर रहने बाल्यकालदेखिको सपना सार्थक पार्न कल्पनालाई यो नर्सरी व्यवसायले राम्रो साथ दिएको छ । उनले सञ्चालन गरेको यो व्यवसायको विकास र विस्तारका लागि नेरुडे लघुवित्त वित्तीय संस्थाले खेलेको भूमिका अतुलनीय रहेको कुरा उनी सगौरव सुनाउँछिन् । यही व्यवसायका माध्यमबाट छोराहरुलाई उचित शिक्षा प्रदान गर्न सम्भव भएको र केही रकम जोहो गर्नसमेत सकिएको सुखद अनुभव उनी बताउँछिन् । नेरुडेप्रति कृतज्ञ भाव प्रकट गर्दै लघुवित्तले विपन्न वर्गको उत्थानका लागि पुऱ्याएको योगदानको उनी खुलेर प्रशंसा गर्दछिन् ।

सीएमएफ नेपाल विभिन्न परियोजनाहरूमा संलग्न

सीएमएफ नेपालले विभिन्न सङ्घ संस्थाहरूलाई विभिन्न किसिमका परियोजनाहरूका लागि सेवा प्रदान गर्ने गरेको छ । यस सन्दर्भमा आ.व. २०७७ । ७८ को दोस्रो त्रयमासमा निम्न संस्थाहरूसँग निम्न किसिमका सेवाका लागि संझौता भएको छ ।

S.N.	Agreement with	Project Name	Period	Agreement Singed Date
1	Habitat for Humanity Nepal	Financial Literacy and Safe Shelter Training Package Design and Development	December 7,2020 to April 06.2021	December 3, 2020
2	Sana Kisan Bikas Laghubitta Bittiya Sanstha Limited	Developing Training Manual for Amalgamation of Co-operatives	December 21, 2020 to February end 2020	December 21, 2020
3	Habitat for Humanity Nepal	Process Mapping	January 15 2021 to Feb 28, 2021	January 15, 2021
4	Multipurpose Cooperative	Strategic Business Plan	January 15 2021 to Feb 28, 2021	January 21, 2021

सीएमएफद्वारा तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन

सीएमएफ नेपालले आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को दोस्रो तथा तेस्रो त्रयमास (कार्तिक - चैत) मा निम्न विषयका तालिम कार्यक्रमहरू निम्नानुसार सञ्चालन गरेको छ ।

क्र.सं.	तालिमको विषय	सहभागी संस्थाको संख्या	सहभागी हुने व्यक्तिहरूको संख्या	प्रशिक्षकहरू	तालिम सञ्चालन अवधि
१	Effective Human Resource Practices (EHRP)	१०	१४	१. प्रो. सुवास के.सी २. गणेश सिंह बिष्ट ३. सीमा सिंह	२०७७ मङ्सिर ५ देखि ७ सम्म (३ दिन)
२	Improving Managerial Performance (IMP)	१ (नाडेप लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.)	२०	१. प्रो. सुवास के.सी २. गणेश सिंह बिष्ट ३. सीमा सिंह	२०७७ मङ्सिर २४ देखि २६ सम्म (३ दिन)
३.	Microfinance Branch Management	१ (मनकामना स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.)	३५	१. गणेश सिंह बिष्ट २. रामनाथ भण्डारी	२०७७ फाल्गुन १ देखि ३ सम्म (३ दिन)
४.	Managing Field Operations	मनकामना स्मार्ट लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.)	३५	१. गणेश सिंह बिष्ट २. रामनाथ भण्डारी	२०७७ फाल्गुन ४ देखि ६ सम्म (३ दिन)
५	Effective Branch Management (EMS)	१ छिमेकलघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२४	१. प्रो. सुवास के.सी २. गणेश सिंह बिष्ट ३. सीमा सिंह	२०७७ फाल्गुन ७ देखि ९ सम्म (३ दिन)
६.	Effective Branch Management (EMS)	१ छिमेकलघुवित्त वित्तीय संस्था लि.	२४	१. प्रो. सुवास के.सी २. गणेश सिंह बिष्ट ३. सीमा सिंह	२०७७ फाल्गुन १० देखि ११ सम्म (३ दिन)
७.	Managing Field Operation (MFO)	श्रीजनशील लघुवित्त वित्तीय संस्था लि.)	२४	१. गणेश बिष्ट २. रामनाथ भण्डारी	२०७७ चैत्र ५ देखि ७ सम्म ३ दिन
८.	Managerial Skills for Managers (MSM) Training	११ संस्थाबाट	१६	१. प्रो. सुवास के.सी २. गणेश सिंह बिष्ट ३. सीमा सिंह ४. रमेशमान सिंह	२०७७ चैत्र १८ देखि २१ सम्म ४ दिन

लघुवित्त सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन सार्वजनिक

महिलाहरुको आर्थिक र सामाजिक उत्थानका लागि लघुवित्त भन्ने विषयमा सेन्टर फर माइक्रोफाइनान्सले हालै एक case study सम्पन्न गरेको छ। 'Micro finance as an instrument for Economic and Social Benefits to Women' भन्ने शीर्षक राखेर गरिएको उक्त अध्ययनमा नेपालमा रहेका लघुवित्त संस्थाहरुले ग्रामीण र शहरी क्षेत्रमा रहेर महिला वर्गको उत्थानका लागि गरेको योगदानको तुलनात्मक विश्लेषण गरिएको छ।

CECI Nepal सँगको सहकार्यमा सीएमएफद्वारा गरिएको उक्त अध्ययन प्रतिवेदनमा ९ वटा टेबलमार्फत यस सम्बन्धी विषयवस्तुलाई विश्लेषण गरिएको छ।

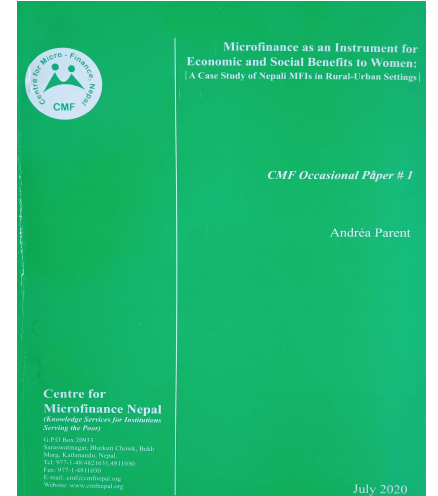
लाई सन् २०२० को उत्तरार्द्धमा सार्वजनिक गरिएको उक्त प्रतिवेदनले लघुवित्त सेवाको माध्यमले महिलाको आर्थिक र सामाजिक जीवनपद्धतिमा उल्लेखनीय सुधार आएको निष्कर्ष निकालेको छ। हाम्रो लघुवित्त सेवा ग्रामीण तथा सहर दुवै क्षेत्रमा बसोबास गर्ने महिलाहरुका लागि सहयोगी माध्यम बन्नपुगेको

उक्त अध्ययनले देखाएको छ।

लघुवित्त संस्थाको ऋणी सदस्य बनेर क्षमता विकास गर्न थालेपछि, महिलाहरु निर्णय प्रकृत्यामा संलग्न हुने कम बढेको, उनीहरुको जीवनस्तरमा अभिवृद्धि भएको, पारिवारिक सम्बन्ध राम्रो हुनपुगेको, उनीहरुको आत्मविश्वासमा वृद्धि भएको सो अध्ययनले देखाएको छ।

ग्रामीण क्षेत्रका महिलाहरु मूलतः कृषिकर्म, व्यवसाय स्थापना र घरायसी खर्चका लागि लघुवित्त संस्थासँग आवद्ध हुनेगरेका छन् भने सहर क्षेत्रका महिलाहरु कृषि कर्म, व्यवसाय संचालन र घरायसी खर्चका साथै आफ्नो व्यावसायिक दक्षता बढाउन तथा बालबच्चाको tuition fee को जोहो गर्न लघुवित्त संस्थासँग आवद्ध हुनेगरेको अध्ययनले देखाएको छ।

नेपालको लघुवित्त सेवा सहर तथा गाउँ दुवै क्षेत्रमा बसोबास गर्ने महिलाहरुसमक्ष पुग्नसकेको, महिलाहरु मूलतः बचत गर्ने प्रयोजनका लागि लघुवित्त संस्थामा आवद्ध हुनेगरेको, पहिले कुनैपनि किसिमका वित्तीय संस्थामा पहुँच नभएका महिलाहरु नै लघुवित्त

संस्थामा संलग्न हुनेगरेको यस अध्ययनले पुष्टि गरेको छ।

महिलाहरुको उत्थानका लागि लघुवित्त सेवालाई अझ प्रभावकारी पार्न केही उपयुक्त नीतिहरु (Supportive Policy) तथा विशिष्ट कार्यक्रमहरु (Specific Programme) आवश्यक भएको ठहर गर्दै यस कार्यका लागि सरकार तथा लघुवित्त संस्था दुवैको मुख्य भूमिका रहने कुरा समेत उक्त प्रतिवेदनले औल्याएको छ।

कार्यशाला गोष्ठी

“कोभिड -१९ महामारी र नेपाल लघुवित्त बैकर्स सङ्घको भूमिका” विषयमा हालै एक कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न गरियो। २०७८ मंसिर १९ देखि २१ गतेसम्म चितवनमा आयोजित उक्त गोष्ठीमा कोभिड महामारीका कारण नेपालको लघुवित्त संस्थाहरुमा पर्नगएको प्रभावका साथै यस क्षेत्रले सामना गर्नुपरेका अन्य विविध समस्याका बारेमा अन्तरक्रिया भएको थियो। नेपाल लघुवित्त बैकर्स सङ्घद्वारा आयोजित सो गोष्ठीमा देशका ३४ वटा लघुवित्त संस्थाका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतहरुको सहभागिता रहेको थियो।

नायब कार्यकारी अधिकृत नेपाल अवकाशमा

सेन्टर फर माइक्रोफाइनान्सका नायब कार्यकारी अधिकृत श्री नरेश नेपालले यस संस्थाको सेवाबाट अवकाश लिनुभएको छ। २०७७ मङ्सिर २ गतेदेखि उहाँ राजीनामा गरी आफ्नो पदबाट अवकाश हुनुभएको

हो। उहाँ विगत विस वर्षदेखि यस संस्थामा कार्यरत हुनुहुन्थ्यो। यस संस्थामा रही उहाँले गर्नुभएको योगदानप्रति सीएमएफ धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ।

सीएमएफ सदस्य अधिकारीको निधन

आर्थिक वर्ष २०७७ /७८ देखि सेन्टर फर माइक्रोफाइनान्सका सदस्य रहनुभएका श्री जनक बहादुर अधिकारीको २०७७ फागुन ६ गते असामयिक निधन भएको छ। लघुवित्त क्षेत्रका विज्ञका रूपमा परिचित

अधिकारी नेपाल राष्ट्र बैंकमा लामो समयसम्म सेवा गरी विशिष्ट श्रेणीको अधिकृतको तहबाट अवकाश हुनुभएको थियो। सीएमएफ परिवारले उहाँको निधनमा श्रद्धाञ्जली प्रकट गरेको छ।

तालिका १

विभिन्न परिसूचकहरूको आधारमा नेपालका लघुवित्त संस्थाहरूको समग्र अवस्था

क्र.स.	विवरण	२०७६ असार मसान्त	२०७७ आसार मसान्त	२०७७ पुस मसान्त
१	कुल लघुवित्त वित्तीय संस्थाको संख्या	९०	७८	७६
२	कुल शाखा	३६२९	४०५७	४२७२
३	कुल कर्मचारी	१७३६१	१९०१७	१९७८८
४	कुल केन्द्र	२७४१८६	३१०८९५	३३४०२६
५	कुल समूह	९२६६२५	१०३९६९५	११२३३९४
६	कुल निष्क्रिय समूह	९५६५	९३९८	१३८१०
७	कुल सदस्य	४३२७९९१	४६८६६५९	४९२८०८७
८	कुल निष्क्रिय सदस्य	११८०४४	१९५३११	३६१८२८
९	कुल ऋणी	२६७९०१६	२७८३२२२	२८५५४५८
१०	कुल भाखा नाघेका ऋणीका संख्या	१६५९८४	१००१४०७	६३८२००
११	कुल बचत रकम (रु.दस लाखमा)	१०१९१०	१०६१५०	१२००३१
१२	लगानीमा रहिरहेको कर्जा (रु.दस लाखमा)	२३५१०१	२६२७३२	३२२१५४

(स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक/बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग)

तालिका २

लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको प्रदेशगत उपस्थिति

प्रदेशको नाम	लघुवित्त संस्थाहरूको शाखा संख्या			लघुवित्त संस्थाका कुल शाखा संख्यामा प्रदेशगत अंश (प्रतिशतमा)			वित्तीय संस्थाहरूको कुल शाखा संख्या (क ख ग घ)			वित्तीय संस्थाका कुल शाखामध्ये लघुवित्त संस्थाका शाखाको अंश (प्रतिशतमा)		
	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७७ पुस	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७७ पुस	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७७ पुस	२०७६ असार	२०७७ असार	२०७७ पुस
१	६२४	६८१	६९८	१७.१९	१६.५४	१६.३३	१४३१	१५८५	१६१३	४३.६०	४२.९६	४३.२७
२	६६०	८०६	८७०	१८.१८	१९.५८	२०.३६	११९८	१४३३	१५१३	५५.०९	५६.२४	५७.५०
बागमती	५५४	६१८	६३०	१५.२६	१५.०१	१४.७४	२२०५	२५७२	२६४०	४२.३३	२४.०२	२३.८६
गण्डकी	४९७	५२७	५३५	१३.६९	१२.८०	१२.५२	११७४	१२९६	१३२१	४२.३३	४०.६६	४०.४९
लुम्बिनी	८१४	९३८	९९३	२२.४३	२२.७८	२३.२४	१६९१	१९०४	१९७९	४८.१३	४९.२६	५०.१७
कर्णाली	१६८	१९०	१९०	४.६२	४.६१	४.४४	३५१	३९५	३९९	४७.८६	४८.१०	४७.६१
सुदुर पश्चिम	३१२	३५७	३५६	८.५९	८.६७	८.३३	६३६	७१८	७२२	४९.०५	४९.७२	४९.३०
कुल	३६२९	४११७	४२७२				८६८६	९९०३	१०१८७	४१.७८	४१.५७	४१.९३

(स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक/बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग)

तालिका ३

नेपालका लघुवित्त वित्तीय संस्थाहरूको सम्पत्ति तथा दायित्वको समग्र अवस्था

दायित्वतर्फ

(रु. १० लाखमा)

क्र.सं.	विवरण	२०७६ असार मसान्त	२०७७ असार मसान्त	२०७७ पुस मसान्त
१	पूँजीकोष	२५५०३	३३४२४	३९५८३
	क) चुक्ता पूँजी	१७०७८	२१४९५	२३२७१
	ख) वैधानिक जगेडा (statutory reserves)	३५३१	४८१४	५५४४
	ग) सञ्चित नाफा	१७५०	२७९०	५५२८
	घ) अन्य जगेडा	३१४४	४३२४	५२४०
२	सापटी	१२६३७८	१४२०९५	१७७७५५
	क) नेपाल राष्ट्र बैंक	१७०१	८	७९७७
	अन्य	१२४६७७	१४२०८६	१६९७७८
३	बचत	८५६०६	१०६१५०	१२००६२
४	भुक्तानी गर्न बाँकी रकम	७५	४१	२३
५	अन्य दायित्व	२३६६६	२९५५८	३३००६
	क) कर्जाको लागि व्यवस्था	४०१३	७६३१	९८१७
	ख) व्याज मुलतबी	१८०१	४००३	३६४१
	ग) अन्य	१७८५२	१७९२४	१९५४७
६	रिकन्सिलेसन खाता	५१९२	८४८२	१६४८९
७	नाफा नोक्सान खाता	६६०८	५४१९	५२६०
	कुल	२७३०२८	३२५१६९	३९२१७८

सम्पत्तितर्फ

(रु. १० लाखमा)

क्र.सं.	विवरण	२०७६ असार मसान्त	२०७७ असार मसान्त	२०७७ पुस मसान्त
१	तरल सम्पत्ति	१९२४६	३०३८२	२२५२२
	क) नगद मौज्दात	२१४	३७९	४१२
	ख) बैंक मौज्दात	१३३९८	१६८७२	११६९१
	ग) मनी एट कल	५६३४	१३१३०	१०४१९
२	सेक्युरिटीमा गरिएको लगानी	३१२	४६८	६०५
३	शेयर तथा अन्य लगानी	२२६२	९७३२	१६७७५
४	लगानीमा रहिरहेको कर्जा	२३५१०१	२६२७३२	३२२१५५
	क) संस्थागत	३८९५५	३९७२१	४०७९९
	ख) व्यक्तिगत	१९६१४७	२२३०१२	२८१३५६
५	स्थिर सम्पत्ति	२१०७	२२२३	२३५१
६	अन्य सम्पत्ति	८५५२	११०६३	११३७९
७	रीटैनअफ नगरिएका सम्पत्ति	११	११	८
८	गैर बैंकिंग सम्पत्ति	१	१	१
९	रिकन्सिलेसन खाता	५३९१	८४६९	१६२८५
१०	नाफा नोक्सान खाता	४५	८८	९७
	कुल	२७३०२८	३२५१६९	३९२१७८

(स्रोत : नेपाल राष्ट्र बैंक/बैंक तथा वित्तीय संस्था सुपरिवेक्षण विभाग)

Effects of COVID-19 to the Microfinance Industry

Ganesh Bista

Pre-Covid-19, Nepal was one of the world's fastest-growing economies, achieving GDP growth rates of between 6.7% and 8.2% in 2017-2019, according to the World Bank, as it continues its journey towards Middle-Income status.

The financial institutions directly contribute to GDP and have great contribution for the economic growth and prosperity. Formal financial inclusion reduces poverty and income disparity. Consequently, as of mid-Jan 2021, the total number of banks and financial institutions; 143 comprising of 27 commercial banks, 19 development banks, 21 finance companies, and 76 microfinance institutions are in operations. Among 76 microfinance institutions, 4 are wholesale lending MFIs, viz, RMDC, RSDC, Sana Kisan MFI and First Microfinance Financial Institution. As of mid-Jan 2021, the number of branches of all MFIs reached to 4,272; creating employment for 19,788 employees and member of MFIs increased to 4,928,087 low-income individuals.

Covid lockdowns have posed challenges for collections of repayment from clients, which increased the percentage of non-performing loan (NPL); affected loan recoveries, increasing the industry's portfolio at risk (PAR) ratio. MFIs serves 2,855,458 borrowers from the low-middle income individuals and micro and small business. These micro and small business have been severely affected. Therefore, it has been difficult for MFIs to manage their operations normally.

To coop with the pandemic crisis, the clients may withdraw their deposits. A substantial increase in demand for loans anticipated by the micro-lending sector on account of the return of overseas migrants could upset this situation and create a huge liquidity shortfall limiting the availability of funds for financing both micro-enterprises and the immediate consumption needs of the families of large numbers of micro borrowers. If this situation arises, the Nepal Rastra Bank (the central bank) may need to step in to enhance liquidity in the micro-lending value chain.

It is assumed that most of the MFIs portfolio are with micro-borrowers with no collateral. Due to lockdown regulations, there was very low recovery of dues. When operations picked up in the second half of May 2020, the industry began recovering collections rapidly and amounts due were collected and started disbursing new credit. As June 2020 came around repayment levels grew to the normal level with regular operations of all branches. Though adverse impact of the pandemic on the microfinance industry is likely to continue, there might be multiple risks to be faced by the MFIs, therefore, it is recommended that the MFIs should adopt some good practices like;

- Develop and adopt digital eco-system to provide digital banking services to their clients and to create awareness among the clients to use the system for

digital banking transactions so that clients can use digital banking instead of physically visiting bank branches during the Covid-19 pandemic. In Bangladesh, people started heavily depending on internet banking since March 2020 when the government-imposed a bar on public movement to control Covid-19 pandemic.

- Design and develop flexible financial products to incentivize or to cater the need of SMEs, women entrepreneurs and migrant workers to overcome the loss caused by the Covid-19 pandemic. And increase financial capabilities and provide opportunities to the clients to establish, expansion and or diversify their enterprises.
- The microfinance industry should think on restructuring loans to protect business from the adverse effects of the Covid-19 and to avoid write-offs and seek urgent liquidity assistance to provide support to SMEs hit by the coronavirus wave. Wholesale lenders should increase their lending to MFIs and FIs may be advised to relax their norms for lending, as a special case for Covid-19. In India, Banks have initiated the process of restructuring of loans. The State Bank of Pakistan (SBP) has also issued loan restructuring scheme.
- During recovery from COVID-19, the priority should be to restore economic health by jumpstarting SMEs' operations and improving their access to financial services. The Covid-19 crisis is not over. MFIs still need to maintain social distancing using personal protective equipment (jackets, masks, sanitizer, water, soap) and an increased use of digital devices. This is expected to increase operating expenses.

Due to Covid-19 infections, it is assumed that most of the rural poor households are either over-indebtedness or at the risk of becoming over-indebtedness. The most common response to Covid-19 is to take leniency measures or restructuring loans for clients. Reduction in lending on bigger loan might be one of the strategy to avoid increased riskiness of clients. Flexible staffing arrangement could be the most common type of measure during Covid pandemic. The scaling up remote channels would be most common response to reach clients despite stay-at-home orders and infection fears. MFIs should expand their call center operations or digital channels, with only slightly fewer implementing new digital channels to the clients. In this innovative mindset, the MFIs could overcome the challenges due to Covid-19 pandemic.